

GŁÓWNY URZĄD NADZORU BUDOWLANEGO

**Informacja o wynikach kontroli
utrzymania dróg**

GU
NB

WARSZAWA 2018

Spis treści

1. ZAŁOŻENIA KONTROLI	1
1.1. Temat kontroli	1
1.2. Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli	1
1.3. Uzasadnienie podjęcia kontroli	1
1.4. Cel kontroli	1
1.5. Przedmiot kontroli	1
1.6. Podmioty objęte kontrolą.....	2
1.7. Zakres kontroli.....	2
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI	3
2.1. Dokumentacja formalnoprawna.....	3
2.2. Kontrole okresowe oraz kontrole bezpiecznego użytkowania obiektu budowlanego.....	3
2.3. Stan techniczny obiektów ustalony na podstawie oględzin i kontroli okresowych	5
4. DZIAŁANIA PODJĘTE PRZEZ GINB W WYNIKU PRZEPROWADZONYCH KONTROLI.....	9
5. STAN PRAWNY	9
6. WNIOSKI KOŃCOWE.....	14

1. ZAŁOŻENIA KONTROLI

1.1. Temat kontroli

Utrzymanie dróg.

1.2. Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli

Podstawę prawną przeprowadzenia kontroli stanowi art. 80 ust. 2 pkt 3, 81, 81a, 81c ust. 1, 84 ust. 1 pkt 1 oraz art. 84a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2017 r., poz. 1332 z późn. zm.)¹, zwanej dalej Prawo budowlane.

1.3. Uzasadnienie podjęcia kontroli

Decyzję o przeprowadzeniu kontroli podjęto w wyniku analizy informacji Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli w zakresie stanu technicznego dróg². W ocenie NIK w stosunku do części skontrolowanych dróg lokalnych (powiatowych i gminnych) zarządcy tych dróg nie wykonywali okresowych kontroli stanu dróg lub nie w pełni wywiązywali się z przeprowadzenia tego obowiązku, w sytuacji gdy odcinki dróg znajdowały się w niezadowolającym lub nawet złym stanie technicznym. Stwierdzono również nierzetelne wywiązywanie się z obowiązku prowadzenia ksiąg dróg.

Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego nie prowadził dotychczas tematycznej kontroli dotyczącej utrzymania dróg powiatowych i gminnych. Uznał jednak, że należy poddać kontroli również ten obszar, w szczególności biorąc pod uwagę, jak istotne znaczenie ze względu na zapewnienie bezpieczeństwa użytkownikom dróg ma dopełnienie przez ich zarządców wszystkich nałożonych prawem obowiązków. Niewypełnianie ustawowych obowiązków w zakresie utrzymywania obiektów budowlanych, wynikających z rozdziału 6 Prawa budowlanego oraz przepisów wykonawczych, zwiększa bowiem ryzyko wystąpienia stanów, które mogłyby spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia bądź środowiska.

1.4. Cel kontroli

Celem kontroli było sprawdzenie realizacji ustawowych obowiązków zarządców dróg, tj. zapewnienia ich bezpiecznego użytkowania, zapewnienia przeprowadzenia okresowych kontroli obiektów oraz realizacji wniosków i zaleceń wynikających z okresowych kontroli, a także z kontroli organów nadzoru budowlanego.

1.5. Przedmiot kontroli

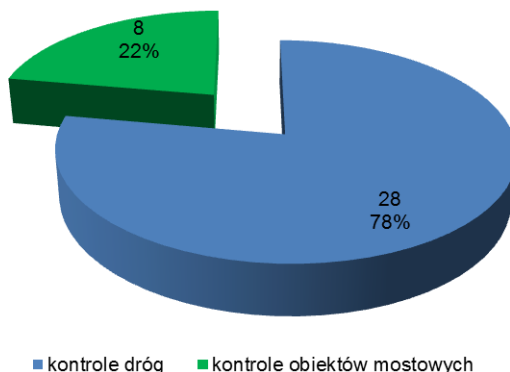
W okresie od 7 maja do 29 czerwca 2018 r. w wyniku 28 inspekcji dróg skontrolowano ogółem 36 obiektów, w tym:

- 28 odcinków dróg (14 gminnych i 14 powiatowych),

¹ Tekst jednolity aktualny na dzień przeprowadzenia kontroli. Obecny tekst: Dz. U. z 2018 r. poz. 1202.

² Przeciwdziałanie niszczeniu dróg samorządowych przy budowie autostrad i dróg ekspresowych (luty 2016) <https://www.nik.gov.pl/plik/id,10654,vp,12984.pdf>, Budowa i utrzymanie dróg lokalnych w województwie warmińsko-mazurskim (wrzesień 2017) <https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/17/087/LOL/>.

- 8 obiektów mostowych zlokalizowanych w pasie drogowym 5 kontrolowanych dróg.

Kontrole odbyły się na terenie 11 województw:

- dolnośląskiego,
- lubuskiego,
- łódzkiego,
- małopolskiego,
- mazowieckiego,
- opolskiego,
- podkarpackiego,
- podlaskiego,
- śląskiego,
- świętokrzyskiego,
- zachodniopomorskiego.

1.6. Podmioty objęte kontrolą

Kontrolą objęto realizację ustawowych obowiązków w zakresie utrzymania dróg przez ich zarządców (14 wójtów lub burmistrzów i 14 powiatowych zarządów dróg lub zarządów powiatów).

1.7. Zakres kontroli

Kontrola objęła sprawdzenie:

- posiadania i prowadzenia dokumentów formalnoprawnych związanych z użytkowaniem drogi,
- przeprowadzania kontroli okresowych obiektu,
- wykonania kontroli bezpiecznego użytkowania obiektu,
- wykonania zaleceń zawartych w protokołach kontroli, o których mowa powyżej,
- realizacji obowiązku usuwania stwierdzonych uszkodzeń lub braków, które mogłyby spowodować zagrożenie,
- realizacji obowiązków nałożonych przez organy nadzoru budowlanego,
- realizacji warunków wynikających z decyzji o pozwoleniu na użytkowanie.

Okres objęty kontrolą:

- w zakresie dokumentacji formalnoprawnej – bez ograniczeń,

- w zakresie kontroli bezpiecznego użytkowania – bez ograniczeń,
- w zakresie kontroli okresowych – ostatnie kontrole okresowe: roczna i pięcioletnia,
- w zakresie realizacji obowiązków nałożonych przez organy nadzoru budowlanego – bez ograniczeń.

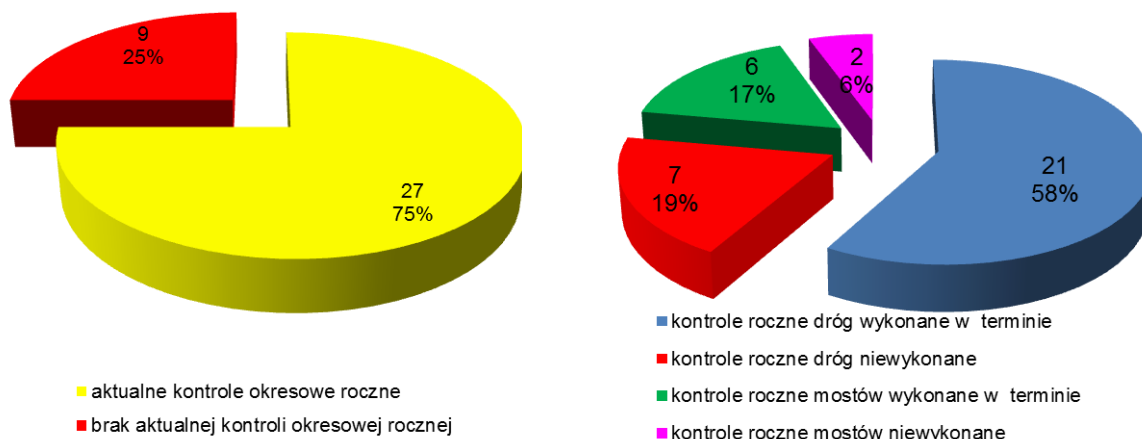
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI

2.1. Dokumentacja formalnoprawna

Wszystkie obiekty poddane kontroli posiadały książki drogi lub mostu, natomiast w 3 przypadkach brak było wpisu osoby upoważnionej.

2.2. Kontrole okresowe oraz kontrole bezpiecznego użytkowania obiektu budowlanego

- I. Nie wszyscy zarządcy przeprowadzili **kontrole okresowe**, w tym odnotowano:
  - 9 przypadków braku przeprowadzenia kontroli wynikającej z art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego, tzw. rocznej³, w tym 7 dla dróg i 2 dla obiektów mostowych.

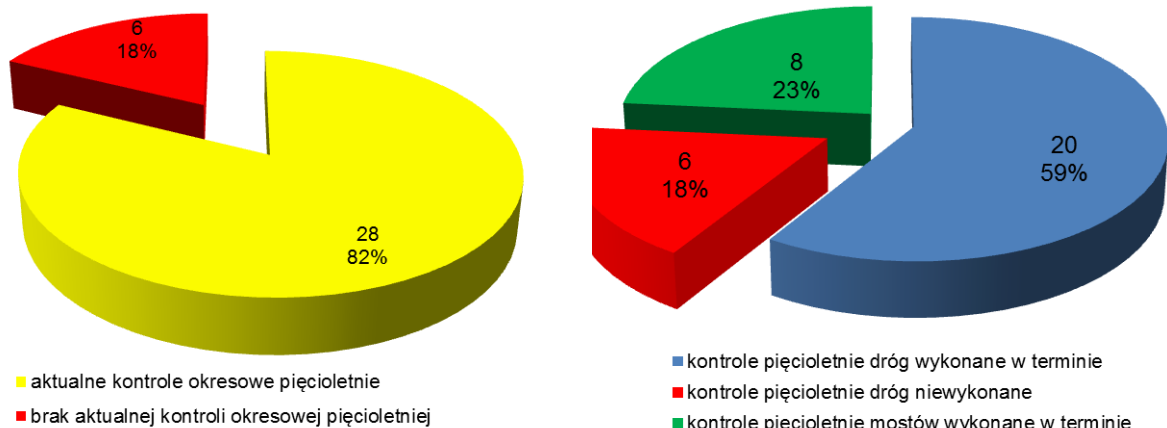

Kontrole roczne przeprowadzono w terminie w przypadku 21 dróg i 6 obiektów mostowych. Zalecenia wydano w wyniku kontroli 16 dróg i 5 mostów. W żadnym przypadku nie stwierdzono ich pełnej realizacji: brak realizacji odnotowano w przypadku 7 dróg i 3 mostów, a częściową realizację w przypadku 9 dróg i 2 mostów.

- 6 przypadków braku przeprowadzenia kontroli wynikającej z art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego, tzw. pięcioletniej⁴, wszystkie dotyczące dróg (dla obiektów mostowych kontrole pięcioletnie zostały przeprowadzone terminowo). W 1 przypadku nie przedstawiono protokołu (drogi).

³ W zakresie kontroli stanu technicznego elementów budynku, budowli narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu oraz stanu technicznego instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska.

⁴ W zakresie sprawdzenia stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia.

Kontrole pięcioletnie przeprowadzono w terminie w przypadku 20 dróg⁵ i wszystkich 8 obiektów mostowych. Zalecenia wydano w wyniku kontroli 16 dróg i 8 mostów. Pełną ich realizację stwierdzono w przypadku 1 drogi i 1 mostu, brak realizacji odnotowano w przypadku 5 dróg i 6 mostów, a częściową realizację w przypadku 10 dróg i 1 mostu.

- II. W zakresie **kontroli bezpiecznego użytkowania stwierdzono** 1 przypadek wystąpienia czynnika oddziałującego, tj. intensywnego deszczu. Przeprowadzono 1 kontrolę, w wyniku której sformułowano zalecenia pokontrolne. Zalecenia zostały zrealizowane.
- III. W zakresie **sprawdzenia realizacji obowiązków wynikających z art. 70 Prawa budowlanego** w 2 przypadkach wystąpiły przesłanki wskazujące na zagrożenie życia, zdrowia ludzi lub bezpieczeństwa mienia. W związku z tym 2 protokoły podlegały przesłaniu do organu nadzoru budowlanego, ale nie zostały przesłane. Protokoły nie zawierały ponadto informacji o obowiązku, o którym mowa w art. 70 ust. 1⁶.

Szczegółowe wyniki dotyczące kontroli okresowych przedstawia tabela pn. „Wyniki ustaleń dokonanych podczas kontroli” stanowiąca załącznik do niniejszej analizy.

⁵ W 1 przypadku kontrola nie była wymagana – obiekt został oddany do użytkowania w 2014 r.

⁶ Właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu budowlanego, na których spoczywają obowiązki w zakresie napraw, określone w przepisach odrębnych bądź umowach, są obowiązani w czasie lub bezpośrednio po przeprowadzonej kontroli, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 – 4a, usunąć stwierdzone uszkodzenia oraz uzupełnić braki, które mogłyby spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia bądź środowiska, a w szczególności katastrofę budowlaną, pożar, wybuch, porażenie prądem elektrycznym albo zatrucie gazem.

2.3. Stan techniczny obiektów ustalony na podstawie oględzin i kontroli okresowych

W stosunku do wszystkich 36 skontrolowanych obiektów stwierdzono zastrzeżenia co do ich stanu technicznego zróżnicowane pod względem rodzaju i istotności.

Uwagi te dotyczą również obiektów poddanych kontrolom okresowym, w wyniku których nie wydano zaleceń pokontrolnych. Nie są to jednak na ogół nieprawidłowości mogące mieć zasadniczy wpływ na bezpieczeństwo użytkowania skontrolowanych obiektów, np. niewielkie lokalne ubytki i miejscowe spękania nawierzchni. Jednak w tej grupie znalazły się również obiekty, w stosunku do których sformułowano poważniejsze zastrzeżenia. Przykładowo, w wyniku oględzin drogi powiatowej i obiektu mostowego usytuowanego w jej osi, w stosunku do których kontrole okresowe nie wykazały konieczności wydania zaleceń, stwierdzono m.in.: miejscowo znaczne spękania i ubytki nawierzchni odsłaniające poprzednią nawierzchnię, fragmenty zerwanej nawierzchni, obniżenie nawierzchni na dojeździe do obiektu mostowego.

Zastrzeżenia odnoszące się do pozostałych obiektów, zarówno tych w stosunku do których przeprowadzono kontrole okresowe i wydano zalecenia, jak i tych, w stosunku do których nie przeprowadzono kontroli okresowych, są rodzajowo podobne, choć różnią się w poszczególnych przypadkach skalą i intensywnością uszkodzeń.

Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku oględzin w tych przypadkach to m.in.:

- w stosunku do dróg: lokalne spękania i ubytki masy bitumicznej, miejscowe koleiny, miejscowo uszkodzone krawędzie jezdni, zawyżenia lub zaniżenia poboczy, miejscowa degradacja płyt betonowych, uszkodzenie przepustu, miejscowo zarośnięte pobocza i rowy, lokalne zastoiska wody,
- w stosunku do mostów: uszkodzenia w postaci zarysowań, spękań, ubytków betonu oraz korozji stali, miejscowa korozja balustrad i ich zamocowań, korozja stalowych dźwigarów, spękania żelbetowych belek, odkryte zbrojenie.

W stosunku do 5 obiektów mostowych zastrzeżenia miały znacznie większą wagę. Najpoważniejsze nieprawidłowości stwierdzono w stosunku do mostu zlokalizowanego w osi drogi powiatowej w powiecie żyrdowskim, nad linią kolejową Centralnej Magistrali Kolejowej, wzniesionego w 1976 r., o długości 59 m i szerokości 7 m, 3-przęsłowego, z 2 podporami, o nośności użytkowej 30 kN. Osoba dokonująca ostatniej kontroli rocznej w 2017 r. stwierdziła, że obiekt jest w złym stanie technicznym i w najbliższym czasie należałoby powołać komisję odnośnie jego dalszego użytkowania. Według wyjaśnień przedstawiciela zarządcy zalecenia z kontroli pięcioletniej z 2015 r. nie zostały zrealizowane, pomimo kilkunastokrotnych adnotacji o konieczności zapewnienia napraw w trybie awaryjnym lub pilnym, ponieważ most ten jest planowany do rozbiórki, a na jego miejsce ma powstać nowy obiekt. Zły stan techniczny został jednoznacznie potwierdzony w trakcie oględzin przeprowadzonych przez kontrolerów GUNB, kiedy odnotowano m.in.:

- ubytki nawierzchni jezdni i opasek bezpieczeństwa, uszkodzenia nawierzchni wiaduktu, deformacje, spękania i wykruszenia, ubytki krawężników, korozję balustrady, korozję powierzchniową osłon tradycyjnych wiaduktu,
- uszkodzenia przęseł, w tym: ich intensywną korozję, przecieki i przebarwienia solne na ich powierzchni, przecieki na stykach belek, brak otuliny z odsłoniętymi strzemionami, korozję odkrytego zbrojenia, ubytki powierzchniowe i krawędzi belek,
- uszkodzenia przyczółków, w tym: ubytki umocnień i gruntu skarpy przyczółków, intensywne przebarwienia od przecieków wody i korozji chlorkowej, intensywną korozję i ubytki betonu, intensywną korozję łożysk podpory, intensywną korozję łożysk przyczółków,
- uszkodzenia filarów, w tym: korozję belek ustroju nośnego wiaduktu, korozję łożysk, korozję belek przęseł, odsłonięte strzemiona oczepu w stanie korozji, odsłonięte zbrojenie słupów i oczepu filara, korodujące zbrojenie słupów filara.

Istotne wydaje się również, zarówno w świetle ustaleń z ostatnich kontroli okresowych, jak i nieprawidłowości stwierdzonych na podstawie oględzin dokonanych przez kontrolerów GUNB w czerwcu 2018 r., że już od roku 2005 stan techniczny obiektu ustalany na podstawie kontroli okresowych uznawano za niepokojący, a w roku 2002 i 2007 w raportach z przeglądów szczegółowych wnoszono o remont kapitalny. Szczególnie niepokojące jest, że – wg wyjaśnień przedstawiciela zarządcy – po ostatniej kontroli pięcioletniej z 2015 r. nie były prowadzone żadne działania poza bieżącymi naprawami i remontami oraz ograniczeniem tonażu ze względu na stan techniczny do 10 t.

Pozytywnym aspektem kontroli GUNB jest niezwłoczne wszczęcie przez powiatowego inspektora nadzoru budowlanego postępowania administracyjnego w sprawie stanu technicznego tego obiektu.

Fot. 1 i 2 (źródło: materiały kontrolne GUNB). Przęsło środkowe mostu – korozja belek skrajnych, lokalnie odkryte w stanie korozji powierzchniowej zbrojenia belek, lokalne ubytki krawędzi belek, przecieki i przebarwienia solne, przebarwienia od spalin pociągów na spodzie belek i poprzecznic, korozja, nacieki solne, lokalne i powierzchniowe ubytki gzymsów, korozja i ubytki powierzchniowe betonu.

Fot. 3 i 4 (źródło: materiały kontrolne GUNB). Przyczółek mostu – ubytki umocnień i gruntu skarpy przyczółka, lokalna korozja belek przęsła, ubytki korozja i zacieki na powierzchni bocznej oczepu i skrzydeł przyczółka, lokalne ubytki betonu gzymsu skrzydła, intensywna korozja łożysk przyczółka, przebarwienia od przecieków oczepu i skrzydeł przyczółka, ubytki powierzchniowe, ubytki betonu oczepu i skrzydeł podpory, korozja chlorkowa, korozja i uszkodzenia powierzchniowe ławy łożyskowej przyczółka.

Fot. 5 i 6 (źródło: materiały kontrolne GUNB). Filar mostu - odsłonięte strzemiona oczepu w stanie korozji, korozja belek przęsła, przebarwienia od przecieków i korozji na oczepie i słupach, odsłonięte zbrojenie słupów i oczepu filara, ubytki powierzchniowe oraz odsłonięte, korodujące zbrojenie słupów filara.

Kolejnymi obiektami, w stosunku do których ujawniły się w trakcie kontroli poważne zastrzeżenia, są 2 mosty zlokalizowane w osi drogi powiatowej w powiecie wschowskim, z lat 60-70 XX w., 1-przęsłowe, bez podpór, jeden o długości 9,8 m i szerokości 8,9 m, drugi odpowiednio: 11,2 m i 7,6 m. W stosunku do tych obiektów zarządca nie zapewnił sporządzenia aktualnych kontroli okresowych rocznych. Osoba przeprowadzająca ostatnią kontrolę okresową w 2013 r. oceniła stan pierwszego z obiektów jako awaryjny w odniesieniu do izolacji pomostu, przedawaryjny w odniesieniu do nasypów i skarp, a niedostateczny w odniesieniu do dojazdów w obrębie skrzydeł oraz balustrad, barier ochronnych i osłon. Stan drugiego z obiektów oceniła natomiast jako niedostateczny w odniesieniu do nasypów i skarp. Zaleceń z tych kontroli nie zrealizowano, a kontrolerzy GUNB w trakcie oględzin potwierdzili zły stan techniczny, w tym m.in: w odniesieniu do

pierwszego z opisywanych mostów – korozję dźwigarów stalowych, spękania żelbetowej belki płyty mostu i odkryte zbrojenie, a w odniesieniu do drugiego z mostów – odkryte zbrojenie żelbetowej płyty, pęknięty przyczółek, spękania górnej części przyczółków.

Fot. 7 (źródło: materiały kontrolne GUNB). Spękania belki płyty mostu.

Fot. 8 (źródło: materiały kontrolne GUNB). Skorodowany dźwigar stalowy i odsłonięte zbrojenie belki płyty mostu.

Fot. 9 (źródło: materiały kontrolne GUNB). Spękania przyczółku

Fot. 10 (źródło: materiały kontrolne GUNB). Miejscowo odkryte zbrojenie żelbetowej płyty mostu.

Zastrzeżenia dotyczą również 2 mostów zbudowanych przed 1945 r., zlokalizowanych w osi drogi powiatowej w powiecie krapkowickim, jednego o długości 8 m i szerokości 6,85 m, drugiego o długości 5 m i szerokości 7,75 m, 1 przęsłowych, z 2 podporami. Z ostatniego protokołu kontroli okresowej pięcioletniej z 2014 r. wynika, że stan techniczny pierwszego ze wskazanych obiektów zagraża bezpieczeństwu użytkowania, co dotyczy szczególnie stanu balustrad i mocowania i że konieczne jest wykonanie pilnego remontu. Jak wskazała osoba dokonująca tej kontroli, prace w zakresie bieżącego utrzymania należy wykonać w celu ograniczenia dalszej degradacji obiektu i zapewnienia bezpiecznej eksploatacji do czasu

rozpoczęcia remontu. Z kolei stan techniczny drugiego obiektu osoba dokonująca kontroli oceniła jako przedawaryjny, zagrażający bezpiecznemu użytkowaniu, a ponadto wskazała, że konieczna jest przebudowa tego obiektu w trybie pilnym. Wniosków z kontroli pięcioletniej obu obiektów zarządca nie zrealizował, podobnie jak zaleceń z kontroli rocznej drugiego z obiektów, a w odniesieniu do pierwszego - nie zrealizował zaleceń najistotniejszych. Istotne jest również, że w stosunku do tych obiektów - choć wystąpiły przesłanki wskazujące na zagrożenie życia, zdrowia ludzi lub bezpieczeństwa mienia - to 2 protokoły podlegające przesłaniu do organu nadzoru budowlanego nie zostały mu przesłane i nie zawierały informacji o obowiązku usunięcia stwierdzonych uszkodzeń lub uzupełnienia braków.

4. DZIAŁANIA PODJĘTE PRZEZ GINB W WYNIKU PRZEPROWADZONYCH KONTROLI

1. Nałożono 10 mandatów karnych.
2. Uwierzytelnione kopie protokołów kontroli przekazano właściwym powiatowym inspektorom nadzoru budowlanego, w tym również z wnioskami o podjęcie działań w ramach posiadanych kompetencji odpowiednio do stwierdzonych nieprawidłowości.

5. STAN PRAWNY⁷

Podstawowym aktem prawnym regulującym zarządzanie drogami publicznymi jest ustawa o drogach publicznych⁸. Stosownie do art. 2 ust.1 ww. ustawy drogi publiczne ze względu na funkcję w sieci drogowej dzielą się (poza drogami krajowymi i wojewódzkimi) na drogi powiatowe i drogi gminne. Natomiast w art. 4 ww. ustawy zdefiniowano drogę jako budowlę wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami, stanowiącą całość techniczno-użytkową, przeznaczoną do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowaną w pasie drogowym. Organ administracji rządowej lub jednostki samorządu terytorialnego, do którego właściwości należą sprawy z zakresu planowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg jest zarządcą drogi⁹. Zarządcami drogi¹⁰ są dla dróg powiatowych – zarząd powiatu, a gminnych wójt (burmistrz, prezydent miasta). Zarządca drogi może wykonywać swoje obowiązki przy pomocy jednostki organizacyjnej, utworzonej odpowiednio przez radę powiatu lub radę gminy¹¹. Do zadań¹² zarządcy drogi należą m.in. przeprowadzenie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich¹³ oraz przepraw promowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym weryfikację cech i wskazanie usterek, które wymagają prac konserwacyjnych

⁷ Aktualny na okres prowadzenia czynności kontrolnych.

⁸ Ustawa z 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2222 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o drogach publicznych.

⁹ Art. 19 ust. 1 ustawy o drogach publicznych.

¹⁰ Z zastrzeżeniem ust. 3, 5 i 8 ustawy o drogach publicznych.

¹¹ Art. 21 ust. 1 i ust. 1a ustawy o drogach publicznych.

¹² Art. 20 ustawy o drogach publicznych.

¹³ Obiekt mostowy (most, wiadukt, estakada, kładka), tunel, przepust i konstrukcja oporowa.

lub naprawczych ze względu na bezpieczeństwo ruchu drogowego. Ponadto w rozdziale 6 Prawa budowlanego określono obowiązki właściciela i zarządcy obiektów budowlanych, których celem jest utrzymanie wybudowanego obiektu w prawidłowym stanie.

Obowiązek utrzymania i użytkowania obiektu zgodnie z zasadami

Zgodnie z art. 61 pkt 1 Prawa budowlanego właściciel lub zarządca obiektu jest obowiązany utrzymywać i użytkować obiekt zgodnie z jego przeznaczeniem, wymaganiami ochrony środowiska oraz utrzymywać w należyłym stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej, w szczególności w zakresie związanym z wymaganiami podstawowymi dotyczącymi nośności i stateczności konstrukcji, bezpieczeństwa pożarowego, higieny, zdrowia i środowiska, bezpieczeństwa użytkowania i dostępności obiektów, ochrony przed hałasem, oszczędności energii i izolacyjności cieplnej, zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych.

Obowiązek bezpiecznego użytkowania obiektu

Właściciel lub zarządca obiektu ma obowiązek zapewnić, dochowując należytej staranności, bezpieczne użytkowanie obiektu w razie wystąpienia czynników zewnętrznych oddziałujących na obiekt, związanych z działaniem człowieka lub sił natury, w wyniku których następuje uszkodzenie obiektu budowlanego lub bezpośrednie zagrożenie takim uszkodzeniem, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska.

art. 91a Prawa budowlanego:

Niespełnienie obowiązku związanego z utrzymaniem obiektu budowlanego w należyłym stanie technicznym, użytkowanie obiektu w sposób niezgodny z przepisami lub niezapewnienie bezpieczeństwa użytkowania obiektu budowlanego, podlega grzywnie nie mniejszej niż 100 stawek dziennych, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Obowiązek poddawania obiektów kontrolom

Zgodnie z art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli:

1) okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego:

- a) elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu,
- b) instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska,
- c) instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych)

- 2) okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia; kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów;
- 3) bezpiecznego użytkowania obiektu każdorazowo w przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 61 pkt 2 Prawa budowlanego.

Wszystkie ww. kontrole powinny być przeprowadzone przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności i zakresie¹⁴ oraz będące członkami właściwej izby samorządu zawodowego. W zależności od przedmiotu okresowej kontroli, upoważnioną do jej dokonania będzie osoba, która dysponuje uprawnieniami do:

- projektowania lub kierowania robotami budowlanymi w specjalności inżynierskiej drogowej,
- projektowania lub kierowania robotami budowlanymi w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych,
- projektowania lub kierowania robotami budowlanymi w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych elektroenergetycznych bez ograniczeń w zależności od zakresu posiadanych uprawnień.

art. 93 pkt 8 Prawa budowlanego:

Właściciel lub zarządca, który nie zapewnił przeprowadzenia wymaganych prawem kontroli, podlega karze grzywny.

art. 91 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego:

Osoby wykonujące samodzielną funkcję techniczną w budownictwie, nieposiadające odpowiednich uprawnień budowlanych lub prawa wykonywania samodzielnej funkcji technicznych w budownictwie, podlegają grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Obowiązek usunięcia uszkodzeń, które mogłyby spowodować zagrożenie

Właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu budowlanego powinien w czasie lub bezpośrednio po przeprowadzonej kontroli usunąć uszkodzenia lub uzupełnić braki, które mogłyby spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska, a w szczególności katastrofę budowlaną, pożar, wybuch, porażenie prądem elektrycznym. Obowiązek usunięcia uszkodzeń

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 11 września 2014 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1278).

powinien być potwierdzony w protokole z kontroli obiektu budowlanego, a osoba dokonująca kontroli obowiązana jest przesłać kopię tego protokołu bezzwłocznie do właściwego organu nadzoru budowlanego.

art. 92 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego:

Niespełnienie obowiązku, określonego w art. 70 ust. 1, usunięcia stwierdzonych uszkodzeń lub uzupełnienia braków mogących spowodować niebezpieczeństwo dla ludzi lub mienia bądź zagrożenie środowiska zagrożone jest karą aresztu, ograniczenia wolności albo karą grzywny.

art. 93 pkt 9a Prawa budowlanego:

Osoba przeprowadzająca kontrolę, która stwierdziła braki lub uszkodzenia, a nie przesała protokołu kontroli podlega karze grzywny.

Obowiązek przechowywania dokumentacji

Prawo budowlane nakłada w art. 63 na właściciela lub zarządcę obowiązek przechowywania dokumentacji związanej z obiektem przez okres jego istnienia, tj.:

- dokumentacji budowy zawierającej pozwolenie na budowę wraz z załączonym projektem budowlanym, dziennik budowy, protokoły odbiorów częściowych i końcowych, w miarę potrzeby, rysunki i opisy służące realizacji obiektu, operaty geodezyjne i książkę obmiarów, a w przypadku realizacji obiektów metodą montażu - także dziennik montażu,
- dokumentacji powykonawczej zawierającej dokumentację budowy z naniesionymi zmianami dokonanymi w toku wykonywania robót oraz geodezyjnymi pomiarami powykonawczymi,
- innych dokumentów i decyzji dotyczących obiektu,
- w razie potrzeby, instrukcji obsługi i eksploatacji: obiektu, instalacji i urządzeń związanych z tym obiektem,
- opracowań projektowych i dokumentów technicznych robót budowlanych wykonywanych w obiekcie w toku jego użytkowania.

art. 93 ust. 9 Prawa budowlanego:

Kto nie spełnia, określonego w art. 63 ust. 1, obowiązku przechowywania dokumentów związanych z obiektem budowlanym podlega karze grzywny.

Obowiązek prowadzenia książki obiektu budowlanego

Prawo budowlane nakłada w art. 64 na właściciela lub zarządcę obowiązek prowadzenia dla każdego budynku oraz obiektu budowlanego niebędącego budynkiem książkę obiektu budowlanego.

Zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego¹⁵, określającym wzór książki obiektu budowlanego i sposób jej prowadzenia, książka powinna być założona w dniu przekazania obiektu budowlanego do użytkowania i systematycznie prowadzona przez okres jego użytkowania. Wypełnianie tego obowiązku, a więc prowadzenie książki zgodnie z jej przeznaczeniem, tj. dokonywanie zapisów dotyczących przeprowadzanych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy, w okresie użytkowania obiektu, niewątpliwie świadczy o prawidłowym jego zarządzaniu, co przekłada się na jego utrzymanie we właściwym stanie technicznym. Wpisy do książki powinny być dokonywane w dniu zaistnienia okoliczności, dla której jest wymagane dokonanie odpowiedniego wpisu. Powinny zawierać dane identyfikujące dokumenty będące przedmiotem wpisu, określać ważne ustalenia w nim zawarte oraz dane identyfikujące osobę, która dokument wystawiła oraz cechować się jednoznacznością i zwięzłością. Do książki obiektu powinny być dołączone protokoły z kontroli, oceny i ekspertyzy dotyczące jego stanu technicznego oraz dokumenty, o których mowa w art. 60 Prawa budowlanego.

Właściciel lub zarządca obiektu budowlanego jest obowiązany udostępnić powyższe dokumenty przedstawicielom właściwego organu oraz innych jednostek organizacyjnych i organów upoważnionych do kontroli utrzymania obiektów budowlanych we właściwym stanie technicznym oraz do kontroli przestrzegania przepisów obowiązujących w budownictwie.

Obowiązek prowadzenia książki obiektu budowlanego nie obejmuje właścicieli i zarządców dróg lub obiektów mostowych, jeżeli prowadzą książkę drogi lub książkę obiektu mostowego na podstawie przepisów o drogach publicznych¹⁶.

art. 93 pkt 9 Prawa budowlanego:

Niewłaściwe wykonywanie lub niewykonywanie obowiązku prowadzenia książki obiektu budowlanego jest zagrożone karą grzywny.

art. 93 pkt 10 Prawa budowlanego:

Nieudzielenie informacji lub nieudostępnienie informacji, o których mowa w art. 81c ust. 1, żądanych przez właściwy organ również jest zagrożone karą grzywny.

¹⁵ Dz. U. Nr 120, poz. 1134.

¹⁶ Art. 64 ust. 2 Prawa budowlanego.

6. WNIOSKI KOŃCOWE

Z uwagi na wykazane nieprawidłowości, zasadnym jest:

1. przekazanie niniejszego opracowania wojewódzkim inspektorom nadzoru budowlanego w celu uwzględnienia informacji w nim zawartych podczas planowania i realizacji kontroli przez te organy,
2. opublikowanie niniejszego opracowania na stronie internetowej GUNB, by zainteresowani zarządcy dróg mieli możliwość zapoznania się z nim,
3. uwzględnienie przez terenowe organy nadzoru budowlanego we własnych planach kontroli przedmiotowej tematyki, w szczególności w kontekście skierowanego do wojewódzkich i powiatowych organów nadzoru budowlanego wniosku Najwyższej Izby Kontroli zawartego w informacji pn. *Przeciwdziałanie niszczeniu dróg samorządowych przy budowie autostrad i dróg ekspresowych*:

„o zwiększenie częstotliwości kontroli w jednostkach zarządzających samorządowymi drogami publicznymi w zakresie realizacji wynikających z ustawy Prawo budowlane obowiązków dotyczących utrzymania dróg i obiektów inżynierskich w pasie drogowym”.

Załącznik:

Tabela pn. *Wyniki ustaleń dokonanych podczas kontroli utrzymania dróg*.

Opracowanie informacji:

Zespół Współpracy i Analiz
Biuro Organizacyjne GUNB

ip.	termin kontroli	podstawowe dane o obiekcie		wyniki ustaleń dokonanych podczas kontroli												mandaty (podstawa prawna)			
		właściciel lub zarządca	nazwa	kontrola okresowa roczna (art. 62 ust. 1 pkt 1 Pb)				kontrola okresowa pięcioletnia (art. 62 ust. 1 pkt 2 Pb)				kontrola bezpiecznego użytkowania (art. 62 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 61 ust. 2 Pb)			realizacja obowiązków wynikających z art. 70 Pb (za okres ostatnich 5 lat)				
				w ustawowych terminach	zalecenia	realizacja zaleceń	dopełnienie obowiązku z art. 62 ust. 1a	w ustawowych terminach	zalecenia	realizacja zaleceń	dopełnienie obowiązku z art. 62 ust. 1a	czynnik oddziaływujący	liczba kontroli w ostatnich pięciu latach	zalecenia	realizacja zaleceń		wystąpienie przesłanek	protokoły podlegające przesłaniu do organu nadzoru budowlanego	protokoły zawierają informacje o potwierdzeniu obowiązku, o którym mowa w art. 70 ust. 1 Pb
1.	7-8 maja 2018 r.	Zarząd Dróg Powiatowych w Ząbkowicach Śląskich	Droga powiatowa	1	1	częściowo	0	1	1	częściowo	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy		nie nałożono
2.	9 maja 2018 r.	Burmistrz Ząbkowic Śląskich	Droga gminna	1	1	0	0	1	1	0	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy		nie nałożono
3.	10-11 maja 2018 r.	Zarząd Powiatu Krapkowickiego	Droga powiatowa	1	1	częściowo	0	1	1	1	0	0	nie dotyczy	tak	2	nie	nie nałożono		
4.			Obiekt mostowy 1 - Droga powiatowa	1	1	częściowo	0	1	1	0	0								
5.			Obiekt mostowy 2 - Droga powiatowa	1	1	częściowo	0	1	1	0	0								
6.			Obiekt mostowy 3 - Droga powiatowa	1	1	0	0	1	1	0	0								
7.	11 maja 2018 r.	Burmistrz Gminy i Miasta Krapkowice	Droga gminna	nie wykonano				nie wykonano				0	nie dotyczy			0	nie dotyczy		mandat karny: 400 zł (art. 93 pkt 8 w zw. z art. 62 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 Pb)
8.	4-5 czerwca 2018 r.	Zarząd Powiatu Lubńskiego	Droga powiatowa	1	1	0	0	1	1	0	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy		nie nałożono
9.	5-6 czerwca 2018 r.	Wójt Gminy Lubin	Droga gminna	1	1	0	0	nie przedstawiono				0	nie dotyczy			0	nie dotyczy		mandat karny: 200 zł (art. 93 ust. 8 w zw. z art. 62 ust. 1 pkt 2 Pb)
10.	7-8 czerwca 2018 r.	Zarząd Powiatu Wschowskiego	Droga powiatowa	nie wykonano				nie wykonano				0	nie dotyczy	0	nie dotyczy	nie nałożono			
11.			Obiekt mostowy 1 - Droga powiatowa	nie wykonano				1	1	0	0								
12.			Obiekt mostowy 2 - Droga powiatowa	nie wykonano				1	1	0	0								
13.	6-7 czerwca 2018 r.	Burmistrz Miasta i Gminy Wschowa	Droga gminna	1	1	0	0	1	1	0	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy		mandat karny: 100 zł (art. 93 ust. 8 w zw. z art. 62 ust. 1 pkt 1 Pb)
14.	19 czerwca 2018 r.	Zarząd Dróg Powiatowych w Stargardzie	Droga powiatowa	1	0	nie dotyczy	0	1	0	nie dotyczy	0	0	nie dotyczy	0	nie dotyczy	nie nałożono			
15.			Obiekt mostowy - Droga powiatowa	1	0	nie dotyczy	1	1	1	1	1								
16.	20 czerwca 2018 r.	Wójt Gminy Stargard	Droga gminna	1	1	0	0	1	1	0	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy		nie nałożono
17.	21 czerwca 2018 r.	Zarząd Dróg Powiatowych w Łobzie	Droga powiatowa	nie wykonano				1	1	częściowo	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy		mandat karny: 200 zł (art. 93 ust. 8 w zw. z art. 62 ust. 1 pkt 1 Pb)
18.	22 czerwca 2018 r.	Burmistrz Gminy Łobez	Droga gminna	1	0	nie dotyczy	0	1	0	nie dotyczy	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy		nie nałożono

ip.	termin kontroli	podstawowe dane o obiekcie		wyniki ustaleń dokonanych podczas kontroli													mandaty (podstawa prawna)		
		właściciel lub zarządca	nazwa	kontrola okresowa roczna (art. 62 ust. 1 pkt 1 Pb)				kontrola okresowa pięcioletnia (art. 62 ust. 1 pkt 2 Pb)				kontrola bezpiecznego użytkowania (art. 62 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 61 ust. 2 Pb)			realizacja obowiązków wynikających z art. 70 Pb (za okres ostatnich 5 lat)				
				w ustawowych terminach	zalecenia	realizacja zaleceń	dopełnienie obowiązku z art. 62 ust. 1a	w ustawowych terminach	zalecenia	realizacja zaleceń	dopełnienie obowiązku z art. 62 ust. 1a	czynnik oddziaływujący	liczba kontroli w ostatnich pięciu latach	zalecenia	realizacja zaleceń	wystąpienie przesłanek		protokoły podlegające przesłaniu do organu nadzoru budowlanego	protokoły zawierające informacje o potwierdzeniu obowiązku, o którym mowa w art. 70 ust. 1 Pb
19.	5 czerwca 2018 r.	Zarząd Dróg Powiatowych w Leżajsku	Droga powiatowa	1	1	częściowo	1	1	1	częściowo	1	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy	nie nałożono	
20.	6 czerwca 2018 r.	Wójt Gminy Leżajsk	Droga gminna	1	1	częściowo	0	1	1	częściowo	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy	nie nałożono	
21.	7 czerwca 2018 r.	Zarząd Dróg Powiatowych w Staszowie	Droga powiatowa	1	1	częściowo	0	nie wykonano				tak	1	1	1	0	nie dotyczy	mandat karny: 200 zł (art. 93 ust. 8 w zw. z art. 62 ust. 1 pkt 2 Pb)	
22.	8 czerwca 2018 r.	Burmistrz Miasta i Gminy Staszów	Droga gminna	1	0	nie dotyczy	1	nie dotyczy - obiekt oddany do użytkowania w 2014 r.				0	nie dotyczy			0	nie dotyczy	nie dotyczy	
23.	19 czerwca 2018 r.	Powiatowy Zarząd Dróg w Wodzisławiu Śląskim z siedzibą w Syrni	Droga powiatowa	1	1	częściowo	1	1	1	częściowo	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy	nie nałożono	
24.	19-20 czerwca 2018 r.	Prezydent Miasta Wodzisławia Śląskiego	Droga gminna	1	0	nie dotyczy	1	1	0	nie dotyczy	1	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy	nie nałożono	
25.	20-21 czerwca 2018 r.	Zarząd drogowy w Olkuszu	Droga powiatowa	1	1	częściowo	0	1	1	częściowo	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy	nie nałożono	
26.	21 czerwca 2018 r.	Burmistrz Miasta i Gminy Olkusz	Droga gminna	nie wykonano				nie wykonano				0	nie dotyczy			0	nie dotyczy	mandat karny: 300 zł (art. 93 pkt 8 Pb)	
27.	18-19 czerwca 2018 r.	Zarząd Powiatu w Siedlcach	Droga powiatowa	1	1	0	0	1	1	częściowo	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy	nie nałożono	
28.	19-20 czerwca 2018 r.	Wójt Gminy Siedlce	Droga gminna	1	1	częściowo	0	1	1	częściowo	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy	nie nałożono	
29.	21 czerwca 2018 r.	Powiatowy Zarząd Dróg w Siemiatyczach	Droga powiatowa	1	1	częściowo	1	1	1	częściowo	1	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy		nie nałożono
30.			Obiekt mostowy - Droga powiatowa	1	1	0	1	1	1	0	1								
31.	22 czerwca 2018 r.	Wójt Gminy Siemiatycze	Droga gminna	nie wykonano				nie wykonano				0	nie dotyczy			0	nie dotyczy	mandat karny: 300 zł (art. 93 pkt 8 w zw. z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Pb)	
32.	25-26 czerwca 2018 r.	Zarząd Powiatu Kutnowskiego	Droga powiatowa	1	0	nie dotyczy	0	1	0	nie dotyczy	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy	nie nałożono	
33.	26 czerwca 2018 r.	Wójt Gminy Kutno	Droga gminna	nie wykonano				1	1	0	0	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy	mandat karny: 100 zł (art. 93 pkt 8 w zw. z art. 62 ust. 1 pkt 1 Pb)	
34.	27-28 czerwca 2018 r.	Powiatowy Zarząd Dróg	Droga powiatowa	nie wykonano				nie wykonano				0	nie dotyczy			0	nie dotyczy		mandat karny: 300 zł (art. 93 pkt 8 w zw. z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Pb)
35.			Obiekt mostowy - Droga powiatowa	1	1	0	0	1	1	częściowo	0								
36.	28-29 czerwca 2018 r.	Prezydent Miasta Żyrardowa	Droga gminna	1	1	0	1	1	1	częściowo	1	0	nie dotyczy			0	nie dotyczy	nie nałożono	